

BESLUT

2015-04-27

Dnr: 14/02890,
2904, 2909 och
2994

SAKEN

SVT Forum, SVT2, 2014-12-02, *Ekot*, P4, 2014-12-02, kl. 16.29, *Extra Rapport*, SVT1, 2014-12-03, kl. 17.20, direktsändningar av presskonferenser med Sverigedemokraterna; fråga om opartiskhet och mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslagen frias. Granskningsnämnden anser att de inte strider mot kravet på opartiskhet eller bestämmelsen om televisionens respektive radions särskilda genomslagskraft.

INSLAGEN

SVT Forum 2 december 2014

Inslaget var en direktsändning från Sverigedemokraternas (SD) presskonferens. Under presskonferensen skulle partiet meddela hur det skulle rösta i riksdagens budgetomröstning den 3 december 2014. Partiets vikarierande partiledare samt partiets ekonomiskpolitiska talesperson talade under presskonferensen. Sändningen från presskonferensen avbröts vid tre tillfällen för kommentarer från en politisk kommentator samt diskussion med gäster i en studio. I samband med ett avbrott sa en politisk kommentator bland annat följande.

Och så har man gått igenom invandringen som vi såg. Kostnaderna för invandringen och att de är extremt höga och det är extrem invandring. Det kan vara bra att påminna, det läget att 87 procent av mandaten i riksdagen, det är alltså partier då som står bakom den här invandringspolitiken som beskrivs i dag, men som beskrivs som extrem av Sverigedemokraterna. Nu ska vi gå tillbaka in till presskonferensen.

Ekot 2 december 2014 kl. 16.29

Inslaget var en del av en extrainsatt sändning av *Ekot* där SD:s presskonferens direktsändes. Presskonferensen var densamma som ovan nämnda. Sändningen från presskonferensen avbröts vid tre tillfällen för kommentarer från reportrar och politiska kommentatorer samt för sändningen av ett kommande program.

Extra Rapport 3 december 2014 kl. 17.20

Inslaget var en del av en sändning av *Extra Rapport* där SD dagen efter höll ytterligare en presskonferens med anledning av riksdagens budgetomröstning. Partiets vikarierande partiledare talade under presskonferensen. Sändningen från presskonferensen avbröts för diskussion i studion med ett antal medverkande om resultatet av budgetomröstningen.

ANMÄLNINGARNA

De aktuella sändningarna har anmälts på olika grunder.

Flera anmälare anser i sammanfattning att SD i direktsändning i *SVT Forum* och i *Ekot* fick sprida lögnar om invandrare och brottsstatistik samt uttrycka rasistisk propaganda och hets mot folkgrupp utan att SR och SVT ifrågasatte eller kommenterade vad som sades.

Övriga anmälare anser sammanfattningsvis att det var partiskt att avbryta direktsändningarna av SD:s presskonferenser i *SVT Forum* och i *Extra Rapport* för att kommentera vad som sades. SVT:s kommentator propagerade för sina egna åsikter.

PROGRAMFÖRETAGENS YTTRANDEN

Sveriges Television

Sveriges Television (SVT) anför följande.

Budgetomröstningen och den akuta regeringskris som befarades i samband med denna hade ett stort allmänintresse. Att sända från partiernas presskonferenser var en självklar del av SVT:s nyhetsbevakning. När SD hotade att fälla den sittande regeringen var det ett helt nytt agerande i Sveriges riksdag.

SVT:s utgångspunkt var att ge tittarna en chans att direkt höra den argumentation som partiets ledning förde som grund för sitt beslut. Som alltid under en direktsändning hade SVT beredskap med programledare att kunna gå ur direktsändningen. Under sändningarna gavs via grafik i bild korta uppdateringar av vad som just då sändes samt vad som skulle sändas därefter, till exempel ”Analys och kommentarer kring SD:s beslut”.

Det var också tydligt att det var fråga om *SVT Forum*, som har ett tydligt inarbetat format med debatter och samtal där olika åsikter, även i kontroversiella frågor förs fram. Avseende innehållet så var det tydligt för SVT att SD använde tillfället att tala om sin politik och angripa andra partiers ställning i migrationsfrågor. Enligt SVT var det dock inte ett direkt angrepp på utpekade individer eller utsatta grupper av den art att det krävde ett tydligare avståndstagande än vad som gjordes i inramning och kommentarer.

Flera anmälare kritiserar att sändningen avbröts för kommentarer. Att SVT:s politiska kommentatorer just kommenterar politiska utspel i direktsändning är även det ett vedertaget journalistiskt arbetssätt som används för att analysera olika utspel.

Avseende sändningen den 3 december fick publiken i direktsändning ta del av SD:s syn på det utlysta extravalet. När presskonferensen övergick till journalisternas frågor, som främst handlade om SD:s partiledares sjukskrivning, gick sändningen tillbaka till studion för fortsatta analyser av den parlamentariska situationen med extraval.

Sveriges Radio

Sveriges Radio (SR) anför följande.

I princip alla riksmidier i Sverige, inklusive SR, valde att ingående följa presskonferensen som startade strax efter klockan 16.30. I P4 bevakades evenemanget genom att *Ekot* satte in en extrasändning klockan 16.30. SD inledde med en utdragen beskrivning av partiets ekonomiska politik. SD dröjde således med att lämna besked om hur partiet avsåg att agera i samband med budgetomröstningen. *Ekot* valde därför att bryta vid tre tillfällen med kommentarer och intervjuer. Den utsända reportern intervjuade två kommentatorer om vilket besked de trodde att SD skulle lämna.

Klockan 16.45 sändes *Dagens Eko* enligt ordinarie tablå och därmed lämnade *Ekot* presskonferensen en stund, trots att inget besked lämnats, och övergick till att rapportera om övriga nyheter. Drygt fem minuter in i sändningen kom dock beskedet från SD som alla väntat på varvid man återvände en kort stund till riksdagen för en intervju med *Ekots* inrikespolitiska kommentator. Han sammanfattade hur SD resonerat för att komma fram till beslutet att stödja alliansens budget. Han nämnde då att SD talat länge om invandring och de ”problem som de [SD] anser att den för med sig”. Fokus låg dock självklart på analysen av vad detta besked innebar i praktiken för det politiska läget i Sverige och om det skulle leda till en regeringskris. SR bevakade även alliansens presskonferens om det uppkomna läget och statsministerns pressinformation som gavs senare samma kväll.

SR har enligt sändningstillståndet en skyldighet att meddela nyheter, stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden och därvid ge medborgarna den allsidiga information de behöver för att vara orienterade och ta ställning i samhällsfrågor. För SR är det en självklarhet att ingående följa den politiska debatten i Sverige. Eftersom det var en direktsändningssituation var det inte möjligt för *Ekot* att bedöma vad som skulle sägas eller förutse när beskedet skulle lämnas. Det var därför rimligt att stora delar av den vikarierande partiledarens tal sändes. Talet kommenterades sedan i *Dagens Eko* där hans

uttalanden sattes i ett sammanhang. Utöver det analyserades det som SD sagt inom ramen för de extra insatta sändningarna från *Eket* som pågick hela kvällen i P1.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT och SR ska utöva sändningsrätten opartiskt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen och radion (13 § respektive 14 § i sändningstillståndet).

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT och SR ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Dessa skyldigheter innebär enligt granskningsnämndens praxis att ett program eller inslag kan ha en kritisk infallsvinkel utan att strida mot kravet på opartiskhet. Med kommentarskyldigheten följer ett visst utrymme för värderande omdömen.

SVT och SR ska ta hänsyn till televisionens och radions särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § respektive 17 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

Av nämndens praxis följer även att varje uttalande eller annat inslag som kan uppfattas som kränkande eller stötande inte strider mot sändningstillståndet. Sådana uttalanden är otillåtna endast om det är uppenbart att de passerar gränsen för vad som kan accepteras.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämndens tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och i programföretagens sändningstillstånd. Det ingår inte i nämndens uppgift att pröva frågor om hets mot folkgrupp. Anmälarnas kritik lämnas därför utan åtgärd i detta avseende.

Av granskningsnämndens praxis följer att programföretagen måste ha stor frihet att själva bedöma värdet av olika nyheter och vilka frågor som ska uppmärksammas i programverksamheten. Att programföretagen i de aktuella fallen sände delar av presskonferenserna medför inte i sig att sändningarna strider mot kravet på opartiskhet. Det förhållandet att sändningarna avbröts för

kommentarer strider inte heller mot kravet på opartiskhet. Nämnden kan vidare inte finna att kommentatorernas uttalanden strider mot detta krav.

Nämnden anser inte att uttalandena som gjordes av SD:s företrädare var av sådan karaktär att de medför att inslagen strider mot bestämmelsen om mediets genomslagskraft.

Nämnden kan inte heller finna att vad anmälarna i övrigt anfört medför att inslagen strider mot de bestämmelser som gäller för SVT:s och SR:s programverksamhet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Leif Hedman, Jan Holmberg, Nedjma Chaouche och Ulrika Hansson efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson